

Пропозиції
Міністерства культури та інформаційної політики України
до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про
Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України» щодо
порядку організації та проведення військового поховального ритуалу»

ініційований н.д. Фріз І.В. та іншими
реєстр. номер 4636 від 25.01.2021
перше читання

1. Міністерство культури та інформаційної політики України зазначає, що проект Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України» щодо порядку організації та проведення військового поховального ритуалу» (далі – законопроект) потребує доопрацювання.

2. Законопроект передбачає внесення змін до Статуту гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України, що стосуються процедури підготовки, погодження з родичами, порядку проведення поховального ритуалу під час похорону загиблих (померлих) військовослужбовців, інших осіб з метою віддання належної шани військовослужбовцям, які виконували свій військовий обов'язок в інтересах держави, а також урочистого віддання військових почесностей під час поховання (перепоховання) загиблих (померлих) військовослужбовців, інших осіб.

У пунктах д, е і є статті 81 законопроекту в якості окремих категорій осіб, щодо яких може бути застосовано військовий поховальний ритуал, зазначено «борців за незалежність України у ХХ столітті, які мають статус учасників бойових дій», «Героїв України, нагороджені орденом “Золота Зірка”» та «лицарів ордена Богдана Хмельницького та кавалерів ордена “За мужність”». Звертаємо увагу, що запропонована редакція пункту д статті 81 унеможливує перепоховання в Україні за військовим поховальним ритуалом практично всіх борців за незалежність України, які померли та були поховані за межами України (козаки та старшини Армії УНР, стрільці та старшини Галицької армії, воїни УПА тощо) – за формальним критерієм відсутності статусу учасника бойових дій.

Оскільки навіть такі знакові для історії Збройних сил України постаті як Командувач Армією УНР Михайло Омелянович-Павленко, командири дивізій та командири бригад Армії УНР, командири корпусів Галицької армії не мають статусу учасника бойових дій – відповідно, згідно запропонованої редакції законопроекту, в разі їх перепоховання в Україну (такі перепоховання вже неодноразово здійснювались) – до них не може бути застосовано військового поховального ритуалу.

З огляду на викладене, а також враховуючи, що у відповідності до пункту 3 додатку №18 до Статуту гарнізонної та вартової служб (стаття 83) законопроекту, «Військовий поховальний ритуал може здійснюватися за загальною або спеціальною церемонією.», – пропонуємо викласти статтю 81 у наступній редакції:

«81. Військовий поховальний ритуал – це процедура урочистого віддання військових почесей під час поховання (перепоховання). Військовий поховальний ритуал проводиться в разі поховання:

а) військовослужбовців, які померли (загинули) під час захисту незалежності та територіальної цілісності України;

б) військовослужбовців, які померли (загинули) під час виконання обов’язків військової служби (проходження служби);

в) померлих або загиблих учасників бойових дій, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції у період її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції в період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримуванні збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи в районах та у період здійснення зазначених заходів;

г) осіб з інвалідністю внаслідок війни, зазначених у пунктах 1, 11 – 14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

г) військовослужбовців Збройних Сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які за рішенням відповідних державних органів були направлені для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки або у відрядження в держави, де в цей період велися бойові дії;

д) борців за незалежність України у ХХ столітті, визначених у пунктах 1-14 статті 1 Закону України “Про правовий статус та вшанування пам’яті борців за незалежність України у ХХ столітті”.

Відтак статтю 23 Додатку 18 до Статуту гарнізонної та вартової служб (стаття 83) законопроекту викласти у наступній редакції:

«23. Військовий поховальний ритуал за спеціальною церемонією здійснюється при похованні осіб, визначених у статті 81 цього Статуту, у:

пункті “а”; пунктах “б”, “в”, “г”, “г”, “д”, яким присвоєно звання Героя України;

пунктах “б”, “в”, “г”, “г”, “д”, нагороджених орденами Богдана Хмельницького трьох ступенів або орденами “За мужність” трьох ступенів та включає організацію проведення вшанування, прощання, транспортування та поховання (кремації) тіла загиблого (померлого) військовослужбовця та іншої особи.

Для організації військового поховального ритуалу за спеціальною церемонією начальник відповідного гарнізону (військовий комісар, керівник територіального центру комплектування та соціальної підтримки) призначає почет у складі:

керівник почету;

розпорядник;

військовий оркестр;

почесна варта (до 30 військовослужбовців);

поховальна група (до 8 військовослужбовців);
салютне відділення (до 6 військовослужбовців);
прапороносна група з Державним Прапором України з жалобною стрічкою;
прапороносна група з прапором Збройних Сил України (іншого військового формування, державного органу).»

Також, з огляду на виняткове значення Державного Прапору України у військовому поховальному ритуалі, вважаємо за доцільне статтю 13 Додатку 18 до Статуту гарнізонної та вартової служб (стаття 83) законопроекту викласти у наступній редакції:

«13. Після закінчення прощання особовий склад поховальної групи накриває труну віком та покриває її Державним Прапором України таким чином, аби повністю покрити віко і бокові сторони труни, при цьому синя смуга накривала ліву половину труни, а жовта – праву. Кути прапора загортаються до центру в голові і ногах труни та закріплюються заціпкою. Державний Прапор України виготовляється з атласної тканини у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.»

Міністр культури та
інформаційної політики України

Олександр ТКАЧЕНКО

« _____ » _____ 2021 р.